

mehmed zaimović

galerija doma omladine

9. II — 24. II 1971.

12 slika u ulju i 10 crteža u kombinovanoj tehnici

predgovor: katarina ambrozić

dušan đokić

Likovni prostori koje fiksira delo Mehmeda Zaimovića predstavljaju višeznačno područje na kome se susreću tokovi savremeno shvaćenih oblikovnih procesa koji pretpostavljaju brzinu, dinamičnost i laku čitljivost i ukrštaju sa onim kontemplativnim težnjama koje bi mogle biti atributi jednog nužno izolovanog duha, zanesenog u strasti ovaploćenja magičnih simbola, koji činom aktiviranja svih svojih vitalnih moći obrazuje, putem neke vrste šifriranog pisma, pojavne oblike jednog stanja ravnoteže koje je imanentno njegovoj težnji za usaglašavanjem vizije trenutka sa disparatnim tokovima, koji još jedino postoje uskladišteni u sferama memorije i u kome se ideje o reinkarnaciji davno ostvarenih estetičkih celina javlja kao unutrašnja i zakonita potreba ponovnog vaskrsavanja petrificiranih životnih formi. Raznorodni simboli, trakastim i tačkastim rasterom obeleženi fragmenti egzistiraju na Zaimovićevim slikama posredstvom jednog snažnog lirskog osećanja, koje, naizgled protivrečno sa duhom u kome je spontano izraslo, održava svežinu vizije na jedan delikatan i kompromisan način, pretpostavljajući izolovanom i ogoljenom dejstvu znaka višeslojno i polihromno tkivo celine, obrazovano u dinamičnoj kompozicionoj strukturi, obogaćenom savesno razrađenom skalom valerskih gradacija toplih tonova. Posmatrane sa isključivo formalne strane, u smislu koji izvesno podrazumeva apstrahovanje drugih, ne manje značajnih atributa, Zaimovićeve slike otkrivaju svu posebnost odnosa uspostavljanja složenih interakcija između linearnih elemenata i površina različitih tekstura, gde je sproveden poseban postupak sažimanja organoidnih, slobodno tekućih kontura i gotovo stranih tela trakaste teksture,

a ovih pak sa znakovnim formama koje, zatvorene u sebe, po pravilu obrazuju čvorove ili prate, slično imitativnom kanonu u muzici, ondulatorne i zakrivljene putanje. Sa druge strane pak, Zaimović je izabrao težak i izvesno nepredvidljivo složen put prema dostizanju jedne autentične stvaralačke forme, iz razloga što problematika koju obuhvata ovaj slikarski izraz zahteva usmeravanje raznorodnih tokova u jednom pravcu, koji može lako da bude koncipiran i da predstavlja stanje duha koji natkriljuje i shvata u dubljoj uzajamnoj povezanosti mozaičnost pojavnih oblika koji predstavljaju građu njegove svesne ili spontano izabrane stvaralačke igre, ali koji u konkretnom postupku jedino može opravdati svoje težnje kvalitativnim preobražajem, koji se nužno javlja kao suštinska, a ne formalna negacija usvojene građe. Nalazeći se u jednom području koje ne teži isključivosti i formalnoj čistoti, za volju bogatstva asocijacija i svih onih plemenitih odlika nesputane mašte koja je prevashodno izraz temperamenta. Zaimovićevo slikarstvo ima pred sobom otvorene puteve, koji možda donose još bogatija polazišta, nego što je to bio slučaj kada se ovaj likovni svet formirao i izgrađivao, čak ako se samo suditi prema iskustvu koje je donelo ovakve plodove. Pored slika u ulju, koje čine stožer čitavog Zaimovićevo delo, njegovi crteži, fine vazdušaste strukture kaligrafski obrađenih skupova simbola, obeleženi posebnom likovnom dimenzijom snažnih pečata trakastih fragmenata sa kontrastnom i izolovanom zvučnošću boje, zasada čine jedan paralelan i fragmentaran vid stvaralaštva, koji svojim specifičnim likovnim svojstvima omogućava pristup rešavanju posebne problematike.

ilija kostov

galerija kolarčevog narodnog univerziteta

2. II — 15. II 1971.

18 crteža u boji

umesto predgovora: herman hese: odlomak iz romana »demijan«

dušan đokić

Crteži u boji Ilije Kostova predstavljaju u odnosu na njegove dosadašnje napore, jednu poletnu i posebno zanimljivu eskurciju, kojom se proširuju krugovi njegovih veština i osećajnošću izmaštanih predstava. Ove vizije, prožete specifičnim dahom i svežinom, sa mnogostrano ulivenim pritokama savremeno shvaćene figurativne fantastike, otkrivaju svu mozaičnost iskustva autora, koji nije sklon da usmeri stvaralačku energiju prema jednom jedinom cilju, već se iscrpljuje u zanosu nehajnog maštara, poigravajući se sa razvejanim fragmentima svog herbarijuma i bestijarijuma, tvoreći sarkastično-groteskno intonirane skupine.

Heterogeni i višeznačni, ovi crteži u boji sadrže jednu pozitivnu komponentu u odnosu na Kostovljeve slike; tu je hromatska zasićenost smenjena transparentnim i zvučnim tonovima, koji, uprkos njima duboko protivrečnoj i delikatno satkanoj građi

crteža formiraju u celini sklopove nesumnjive izražajnosti. Kao što ni grupisanje figuralnih fragmenata, njihova transformacija i iracionalno spajanje i razdvajanje ne obavezuju Kostova na jednosmisleno usmerenost, već često bivaju razudeni, ambivalentni i zagonetni, tako se uzajamno prožimaju, potiru ili kontrastno ističu fini detalji linearnih partija sa bojenim površinama, često toliko nadmoćnim, tako da u sveukupnosti vizuelnog utiska dovode čisto crtačke kvalitete u inferiorni položaj. Ako se ovakav odnos boje i crteža apstrahuje, izuzimajući ostala svojstva ovih radova, može se ovakvo shvatanje amalgamiranja likovnih elemenata uslovno dovesti u vezu sa likovnim rešenjima koja egzistiraju u široko rasprostranjenom vidu u modernom crtanom filmu, ilustracijama za dečje knjige, kao i u stripovima, koji, inače, čine snažan i permanentan upliv na mnoge vidove obnovljenog figurativnog izraza.